

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА
(повна назва вищого навчального закладу)
Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Хмарський В. М.)

09 _____ 20 20 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Світова політика та міжнародні відносини ХХ – ХХІ ст

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти PhD, доктор філософії

Спеціальність 052 Політологія

(код і назва спеціальності (тей))

Інститут/факультет Факультет міжнародних відносин, політології та соціології

(назва інституту, факультету)

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «**Світова політика та міжнародні відносини XX – XXI ст.**»
(назва навчальної дисципліни)

Розробники Коваль Ігор Миколайович, д. політ. н., проф. кафедри міжнародних відносин.
(вказати прізвища, наукові ступені, вчені звання та посади розробників).

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол № 1 від "31" серпня 2020 року

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Брусилівська О. І.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) ФМВПС

Протокол № 1 від "09" вересня 2020 року

Голова НМК

_____ (підпис)

(Хорошилов О. Ю.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від. "   " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____

(_____)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від. "   " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____

(_____)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни
«Світова політика та міжнародні відносини ХХ – ХХІ ст.»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 <u>соціальні та поведінкові науки</u> <small>(шифр і назва)</small>	Нормативна (за вибором)	
Модулів –	Спеціальність (професійне спрямування): 052 «Політологія»	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 3		1-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ <small>(назва)</small>		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 90		2-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Рівень вищої освіти : студент PhD	<i>Лекції</i>	
		16 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	год.
<i>ІНДЗ:</i> год.			
Вид контролю: <i>залік</i>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Світова політика та міжнародні відносини ХХ – ХХІ ст.» - надати системний підхід до оцінки міждержавних відносин, їх еволюцію з урахуванням як внутрішніх факторів впливу в окремо взятих країнах, так й під впливом регіональних та глобальних процесів на міжнародній арені. В завдання курсу входить розгляд особливостей Ялтинської системи МВ, становлення, розвитку та краху біполярної системи МВ, подій 1989-1991 рр. та початку реструктуризації сучасної системи МВ. Студенти вивчають основні категоріальні елементи історії теорії міжнародних відносин, набувають навичок з сприйняття та наукового аналізу світових подій з точки зору взаємодії внутрішньо- та зовнішньополітичних процесів за участю основних акторів міжнародних відносин, поглиблюють своє розуміння спеціалізації.

Завдання курсу полягають у вивченні студентами основних категоріальних елементів історії та теорії міжнародних відносин, набуття навичок зі сприйняття та наукового аналізу світових подій з точки зору взаємодії внутрішньо- та зовнішньополітичних процесів за участю основних акторів міжнародних відносин, поглиблюють своє розуміння подальшої сфери спеціалізації. Вивчення і засвоєння студентами зазначеного предмету сприятиме усвідомленню розвитку світової політики в рамках міждисциплінарного аналізу та наукових підходів, сформованих в рамках різних історіографічних шкіл.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання. Відповідно до Освітньо-наукової програми спеціальності 052 - "Політологія", очікуваними результатами вивчення дисципліни здобувачами вищої освіти є наступні:

Знання	ПРЗ 01. Знати на поглибленому рівні нормативну та позитивну політичну теорію, політичний аналіз, порівняльну та прикладну політологію та володіти категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки. ПРЗ 02. Знати основні методика, ефективні стратегії і методи теоретичних та емпіричних досліджень політичних систем та зовнішньої політики держав з урахуванням новітніх кількісних та якісних методів обробки та представлення інформації; ПРЗ 03. Знати основні етапи, умови та засоби формування та реалізації внутрішньої політики України, країн Західної Європи, Північної Америки (інших регіонів світу) з урахуванням необхідності використання набутих знань у дослідницькій діяльності. ПРЗ 04. Знати основні етапи формування міжнародних відносин та зміни геополітичного балансу сил з урахуванням необхідності їх використання у дослідницькій діяльності;
Уміння	ПРУ 02. Уміти комплексно застосовувати широкий спектр політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.
Автономія	і ПРА 02. Мати системний науковий світогляд та філософсько-культурний

Відповідальність	кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику та академічну добросовісність, повагу різноманітності та мультикультурності.
-------------------------	---

Компетентності:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі політології під час здійснення професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК03.Готовність до самокритики та саморозвитку, підвищення наукового і культурного кругозору рівня здобувача наукового ступеня доктора філософії.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК01.Здатність засвоїти основні концепції, історію та сучасний стан розвитку наукової літератури із політичних наук. СК04.Здатність розробляти комплексний підхід до дослідження глобальних економічних і соціально-політичних тенденцій, поточних явищ і процесів політичного життя країни, міжнародних відносин та зовнішньої політики держав. СК05.Здатність аналізувати причинно-наслідкові зв'язки, умови і тенденції розвитку, моделювати певні об'єкти політичної реальності заради визначення або уточнення їх характеристик та раціоналізації засобів впливу на них, прогнозувати зміни розташування сил у політичному полі та можливі події внутрішнього та міжнародного життя. СК06.Здатність проводити власне наукове дослідження, результати якого матимуть наукову новизну, теоретичне та практичне значення для розв'язання комплексних проблем у галузі політичних наук, у тому числі уможливають застосування методів проведеного аналізу для інших досліджень.

3. Зміст навчальної дисципліни ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Міжнародні відносини 2 пол. 40 – 50-х рр. ХХ ст.

Тема 1. Мирне врегулювання після Другої світової війни.

Створення ООН; Статут та робочі органи ООН. Європейська консультативна комісія. Окупація Німеччини. Територіальні, політичні, економічні аспекти німецького питання. Мирні договори з Італією, Румунією, Болгарією, Угорщиною, Фінляндією. Радянсько-чехословацьке зближення. "Польське питання". Грецька, танжерська, дунайська проблеми.

Тема 2. "Холодна війна" в Європі у другій половині 40-х рр.

"Доктрина Трумена". Політичні аспекти "плану Маршалла". Московська та Лондонська конференції. Комінформ. Створення протилежних блоків. Берлінська криза. Саарська проблема. Рада Європи. Паризька конференція. Вашингтонські угоди щодо Німеччини. Розкол Німеччини, створення ФРН та НДР. "План Шумана". "План Плевена". Брюссельський пакт. Створення Атлантичного пакту. Міжнародні відносини в Східній Європі наприкінці 40-х рр. Події в Чехословаччині 1948 р. Радянсько-югославський конфлікт. СРСР та країни Східної Європи.

Тема 3. Близький та Середній Схід в 40-50-ті рр.

Створення Арабської ліги. Статут Ліги арабських держав. Проблеми Сирії та Лівану. Англо-єгипетський конфлікт. Англо-іранські та англо-йорданські відносини. Політика СРСР щодо Ірану. Радянсько-турецькі відносини. Палестинська проблема: арабо-ізраїльська війна, посередництво ООН, проблема біженців. Ідея Великої Сирії. Нафтова проблема. Англо-іранський конфлікт. Незалежність Лівії. Переворот в Єгипті 1952 р., його вплив на міжнародні відносини в регіоні. Багдадський пакт. Суецький конфлікт. Арабо-ізраїльська війна та англо-французька інтервенція 1956 р. "Доктрина Ейзенхауера". Іракська, йорданська та лівійська кризи.

Тема 4. Повоєнне врегулювання на Далекому Сході. Міжнародні відносини на Далекому Сході, в Південно-Східній Азії та Латинській Америці в 40- 50-ті рр.

Окупація Японії. Китайсько-радянські угоди 1945 р. Політика СРСР в Маньчжурії. Міжнародні аспекти громадянської війни в Китаї. Корейська проблема. Війна в Кореї. Проблема мирного договору з Японією. Конференція в Сан-Франциско. Незалежність Індії та Пакистану. Кашмірська проблема. Проблема Хайдарабаду. Статус Тибету. Незалежність Бірми, Філіппін. Нідерландсько-індонезійський конфлікт та його врегулювання. Індокитайська проблема. Радянсько-китайські відносини. Тайванські кризи. Зовнішня політика Японії. Зовнішня політика Індії. Конференція в Бандунзі. Діяльність Організації американських держав. Гватемальська та костаріканська кризи. Кубинська революція та США.

Тема 5. Ослаблення "холодної війни" в міжнародних відносинах в першій половині 50-х рр.

Еволюція зовнішньої політики США та СРСР. "Європейська оборонна спілка". Західноєвропейський союз. Проблема Трієста. Блокова політика Заходу. Вступ ФРН в НАТО. "Відлига" та зовнішня політика СРСР. Нормалізація радянсько-югославських відносин. Створення Організації Варшавського договору. Соціально-політичні кризи в країнах Східної Європи в 50-ті рр.: міжнародний аспект. Перемир'я в Кореї. Берлінська конференція. Конференція в Женеві. Перемир'я в Індокитаї. Австрійський договір. Женевська конференція 1955 р. Нормалізація відносин між СРСР та ФРН. Європейська економічна інтеграція. Саарське врегулювання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Міжнародні відносини 60-х – першої половини 80-х рр. ХХ ст.

Тема 6. Відносини великих держав наприкінці 50-х - на початку 60-х рр.

Радянсько-американські відносини наприкінці 50-х рр. Берлінська криза. Зрив Паризької наради в верхах. Карибська криза. Зміни в зовнішній політиці США та СРСР. Радянсько-китайські відносини: від союзу до конфлікту. Албанське питання. Голлізм та зовнішня політика Франції. Америко-французькі відносини. Криза "Загального ринку". Вихід Франції з воєнної організації НАТО. Велика Британія: від імперії до пошуків нової ролі в світі. Британія та ЄЕС. Співдружність Націй.

Тема 7. Деколонізація Африки та міжнародні відносини.

Проголошення незалежності британських колоній. Деколонізація Французької Чорної Африки. Французька спілка. Незалежність Бельгійського Конго та конголезька криза. Створення ОАЕ. Португальські колонії. Апартеїд. Туніська, марокканська кризи. Алжирська проблема.

Тема 8. СРСР та Східна Європа в 60-ті рр.

Соціально-економічні реформи в країнах регіону. Діяльність РЕВ та ОВД. Радянсько-румунські відносини. "Китайський фактор". Криза в Чехословаччині.

Тема 9. Війна у В'єтнамі та мирне врегулювання.

В'єтнамський конфлікт та міжнародні відносини в Південно-Східній Азії. Втручання США та їх союзників у конфлікт. Міжнародне визнання Тимчасового революційного уряду Республіки Південний В'єтнам. Переговори про мирне врегулювання. В'єтнамська проблема та відносини в трикутнику США-СРСР-КНР. Паризькі угоди 1973 р. Завершення конфлікту та міжнародні відносини в Індокитаї.

Тема 10. "Третій світ" в міжнародних відносинах 60-70-х рр.

Рух неприєднання. Регіональні союзи в Африці, на Близькому Сході, в Південно-Східній Азії. Економічні проблеми країн Азії та Африки. Іноземна допомога. Торгівля зброєю. Енергетична криза 1973-1974 рр. та міжнародні відносини. Проблема економічних відносин "Північ-Південь". Міжнародні конфлікти:

типологія. Громадянська війна в Нігерії. Конфлікти в Африці. Індонезійсько-малазійська "конфронтація". "Шестидобова війна" на Близькому Сході. "Війна на виснаження", йорданська криза. Арабо-ізраїльська війна 1973 р. Палестинська проблема. Громадянська війна в Лівані.

Тема 11. "Розрядка" в міжнародних відносинах 1970-х рр.

Проблема обмеження стратегічних озброєнь. Радянсько-американські переговори та домовленості. Нова "східна політика" ФРН та "східні договори". Радянсько-французькі відносини. Загальноєвропейський процес. Конференція в Гельсінкі та Заключний Акт РБСЄ. Економічні відносини Схід-Захід. Проблеми та протиріччя розрядки. Західна Європа в міжнародних відносинах 1970 - початку 80-х рр. Становлення європейського "центру сили". Розширення ЄЕС. Інтеграційні процеси в Європі. Зміни в зовнішній політиці Англії, Франції та ФРН.

Тема 12. "Холодна війна - 2".

Міжнародні аспекти революції в Ірані. Афганська проблема. Загострення радянсько-американських відносин. Проблема "євrorакет". Польська криза. "Доктрина Рейгана". Регіональні конфлікти в міжнародних відносинах. Міжнародні наслідки подій в Нікарагуа та Сальвадорі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Міжнародні відносини наприкінці 80-х рр. ХХ ст. – на початку ХХІ ст.

Тема 13. Крах біполярного світу та міжнародні відносини наприкінці 80-х - на початку 90-х рр. ХХ ст.

Перебудова в СРСР та зовнішня політика. Поліпшення радянсько-американських відносин. Міжнародні аспекти німецького об'єднання. Революції в Східній Європі. Розпад СРСР, Югославії та Чехословаччини: міжнародний аспект.

Тема 14. Міжнародні відносини на сучасному етапі.

США: пошук світової ролі в нових умовах. Американська стратегія «розширення демократії». Курс адміністрації Буша - молодшого на забезпечення "однополярної стабільності" в світі. Політика США в Афганістані та Іраку. Стратегія забезпечення національної безпеки США (2002 р.). Глобальні та регіональні інтеграційні процеси на межі ХХ – ХХІ ст. Трансатлантичні відносини після закінчення «холодної війни та краху біполярності світу. Розширення НАТО на Схід: міжнародний аспект. Створення Ради північноатлантичного співробітництва (РПАС). Нова військова доктрина НАТО. Концепція "нового атлантизму". Проблеми взаємозв'язку НАТО и ЗЄС. Нові параметри міжнародної та європейської безпеки в умовах постбіполярного світу. Країни "великої сімки" як новий механізм врегулювання балансу світових держав. ЄС та світова політика. "Пакт стабільності" в Європі. "Нові індустріальні держави" в світовій економіці та політиці. Конфлікти на Близькому Сході, в Азії, Африці та Латинській Америці. Міжнародні наслідки подій на Філіппінах й в Центральній Америці. Загострення міжнародної ситуації на Близькому Сході. Збройні дії проти Іраку в Перській

затоці. «Буря в пустелі». Перспективи мирного врегулювання регіональних конфліктів на Близькому Сході та в Південній Африці в ХХІ ст. Югославська криза: міжнародний аспект. Вирішення боснійської проблеми. Дейтонські та Паризькі угоди (1995 г.) Роль світової спільноти у вирішенні косовської проблеми 1998-1999 гг. Незалежна Україна в сучасних міжнародних відносинах. Основні тенденції розвитку СНГ. Проблеми зовнішньої політики Росії. Конфлікти в зоні ОБСЕ. Стамбульський саміт ОБСЄ 1999 р. Хартія європейської безпеки. Основні тенденції діяльності ООН. Миротворчі операції й превентивна дипломатія сил ООН. Проблеми «гуманітарної інтервенції». Взаємодія ООН с регіональними інститутами безпеки й НАТО. Міжнародний тероризм. Трагедія 11 вересня 2001 г. Глобальні проблеми сучасності та міжнародні відносини.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	П	ла б	ін д	С р		л	п	лаб	Ін д	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Міжнародні відносини 2 пол. 40-х – 50-х рр. ХХ ст.												
Тема 1. Мирне врегулювання після 2 СВ.	6	2	-	-	-	4						
Тема 2. ХВ в 2 пол. 40 рр.	6		2	-	-	4						
Тема 3. Близький та Середній Схід в 40-50-ті рр.	6	2	-	-	-	4						
Тема 4. МВ на Далекому Сході, в Азії та Лат. Америці в 40-50-ті рр.	6		2	-	-	4						
Тема 5. Ослаблення ХВ в 1 пол. 50х рр.	6	2				4						
Разом за змістовим модулем 1	30	6	4	-	-	20						
Змістовий модуль 2. Міжнародні відносини 60-х – 1 половини 80-х рр.												
Тема 6. Великі держави напр. 50-х - на поч. 60-х рр.	6	2	2	-	-	2						
Тема 7. Деколонізація Африки та МВ	4	2		-	-	2						
Тема 8. СРСР та СЄ в 60х рр.	6	2		-	-	4						
Тема 9. Війна у В'єтнамі.	4	2		-	-	2						
Тема 10. «Третій світ» в МВ 60-70-х рр.	6		2	-	-	4						
Тема 11. «Розрядка» в	4		2			2						

МВ 70-х рр.												
Тема 12. «Холодна війна -2»	6		2			4						
Разом за змістовим модулем 2	34	8	6	-	-	20						
Змістовий модуль 3. Міжнародні відносини наприкінці 80-х рр. ХХ - на початку ХХІ ст.												
Тема 13. Крах біполярного світу.	14	2	2	-	-	1 0						
Тема 14. МВ на сучасному етапі.	12		2	-	-	1 0						
Разом за змістовим модулем 3	26	2	4	-	-	2 0						
Усього годин	90	1 6	1 4	-	-	6 0						

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мирне врегулювання після 2 СВ.	4
2	«Холодна війна» в 2 пол. 40 рр.	4
3	Близький та Середній Схід в 40-50-ті рр.	4
4	МВ на Далекому Сході 40-50х рр.	4
5	Ослаблення «холодної війни» в 1 пол. 50-х рр..	4
6	Великі держави напр. 50-х - на поч. 60-х рр.	4
7	Деколонізація Африки та МВ	4
8	СРСР та СЄ в 60-х рр.	6
9	Війна у В'єтнамі	4
10	«Третій світ» в МВ 60-70-х рр.	4
11	Розрядка в МВ	4
12	«Холодна війна -2»	6
13	Крах біполярного світу.	4
14	МВ на сучасному етапі.	4

6. Методи навчання

Лекції, самостійна робота, інтерактивні методи, онлайн-консультації підготовка дослідницьких проектів студентами.

7. Методи контролю

Поточне тестування, усне опитування, підсумковий тест, індивідуальні консультації, залік.

8. Питання до підсумкового контролю

1. Військово-політичні наслідки другої світової війни.
2. Проблема мирного врегулювання після другої світової війни. Ялтинська та Потсдамська конференції.
3. Територіальні, політичні й економічні аспекти німецького питання.
4. Створення ООН. Статут й робочі органи ООН.
5. Мирні договори з колишніми союзниками Німеччини.
6. «Холодна війна» в Європі: причини, характер, періодизація.
7. Грецька проблема і доктрина Трумена.
8. Еволюція основних зовнішньополітичних доктрин періоду «холодної війни» (друга пол. 40-50-х рр).
9. «План Маршала»: зміст, цілі, результати.
10. Берлінська криза 1948-1949.
11. Розкол Німеччини. Утворення ГДР й ФРГ.
12. Міжнародні відносини в Східній Європі в кін. 40-х рр. Еволюція підходу СРСР до країн Східної Європи.
13. Арабо-ізраїльська війна 1948-49 рр. Палестинська проблема: історія та сучасність.
14. Міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході в 40-50 ті рр. Ліга арабських держав.
15. Післявоєнне урегулювання на Далекому Сході. Мирний договір з Японією.
16. Корейська проблема. Війна в Кореї.
17. Досягнення незалежності Індією та Пакистаном. Кашмірська проблема.
18. Індокитайська проблема в 40-50-ті рр. Женевська конференція по Індокитаю.
19. Воєнно-політична інтеграція країн Західної Європи (кін. 40-х – перша пол. 50-х рр). Вступ ФРН в НАТО.
20. Соціально-політичні кризи в країнах Східної Європи в 50-ті рр.: міжнародний аспект. Створення ОВД.
21. Спад міжнародної напруги в сер. 50-х рр. Женевська конференція 1955 р.
22. Суецька криза. Англо-франко-ізраїльська агресія проти Єгипту.
23. Деколонізація Азії й Африки. Конференція в Бандунзі.
24. Відносини великих держав в кін. 50-х - поч. 60-х рр. Берлінська стіна й Карибська криза.
25. Війна у В'єтнамі й міжнародні відносини в Південно-Східній Азії.

26. «Третій світ» в міжнародних відносинах 60-70 рр. Рух неприєднання.
27. Формування нової системи міждержавних відносин в Європі.
28. «Розрядка» в міжнародних відносинах (1970-ті рр.).
29. Нова «східна політика» ФРН й «східні угоди».
30. Загальноєвропейський процес в 60-ті-70-ті рр. Конференція в Хельсінкі й Заключний Акт ОБСЄ.
31. Становлення європейського «центра сили». Інтеграційні процеси у сучасній Європі.
32. Загострення радянсько-американських відносин на поч. 80-х рр. «Холодна війна»-2.
33. Крах біполярного світу й міжнародні відносини в кін. 80-х- на поч. 90-х рр.
34. Геополітичні виміри в Східній Європі. Розпад СРСР, Югославії й Чехословаччини.
35. Югославська криза (кін. 80-х - поч. 90-х рр.): міжнародний аспект.
36. Міжнародні аспекти об'єднання Німеччини.
37. Глобальні проблеми сучасності й міжнародні відносини.
38. Розширення НАТО на Схід: міжнародний резонанс.
39. Україна в сучасних міжнародних відносинах. Зовнішньополітичні процеси в СНД.
40. Зовнішньополітична стратегія США після «холодної війни».
41. Нові параметри міжнародної й європейської безпеки в умовах постбіполярності.
42. «Пакт стабільності» в Європі. Стамбульський саміт ОБСЄ 1999 р. Хартія європейської безпеки.
43. Протиріччя й кризи розрядки (друга пол. 70-х рр.).
44. Еволюція проблематики прав людини в сучасних міжнародних відносинах (70-ті рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.).
45. Американська концепція «розширення демократії» («доктрина Клінтона»).
46. Нові виклики міжнародній безпеці (тероризм, енергетика, екологія, «зіткнення цивілізацій»).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	2	2	4	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті рр.) - К., 1999.
2. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000) - К., 2001.

11. Рекомендована література

Базова

1. Дюрозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. - К., 1995.
2. Грабарчук Г.О., Кудряченко А.Г. Взаємовідносини ФРН-НДР: від визнання до єднання. - К., 1994.
3. Коваль І.Н. Последняя битва холодной войны. - Одесса, 1999.
4. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: заснування і етапи становлення. - К., 2001.
5. Рілл Б. Об'єднана Німеччина і світова політика // ППЧ. - 1998. - № 2.
6. Art R. Why Western Europe needs the United States and NATO // Political Science Quarterly. – 1996. – Vol. 111. – № 1. – P. 1-39. // <https://www.psqonline.org/viewContent.cfm?sk=24F4E8CFD6D606F9C81CC9DC5DC967B21ACDEAAEA506DBD3A087B2D1B09BE2CEEE>
7. Asmus R. Building a new NATO // FA. – 1993. – Vol. 72. – № 4. – P. 28-40. // <https://www.foreignaffairs.com/articles/southeastern-europe/1993-09-01/building-new-nato>

8. Baev P. Russia's Policies in the North and South Caucasus // The South Caucasus: A challenge for the Europe // Chaillot Papers. – 2003. - № 65. – P. 41-52. // <https://www.peacepalacelibrary.nl/ebooks/files/chai65e.pdf>
9. Bilman L. The Regional Cooperation Initiatives in Southeast Europe and the Turkish Foreign Policy // Perceptions. – 1998. - Vol. III. - № 3. – P. 58-81. // <http://sam.gov.tr/wp-content/uploads/2012/02/LeventBilman.pdf>
10. Blumi I. Kosova: From the brink - and back again // CH. – 2001. – Vol. 100. – № 649 (November) - P. 15-20. // https://www.academia.edu/1566826/Kosova_From_the_Brink
11. Brzezinski Z. The Grand Chessboard. American Primacy and its Geostrategic Imperatives. // https://www.cia.gov/library/abbottabad-compound/36/36669B7894E857AC4F3445EA646BFFE1_Zbigniew_Brzezinski_-_The_Grand_ChessBoard.doc.pdf
12. Gaddis J. History, grand strategy and NATO enlargement // Survival. – 1998. – Vol. 40. – № 1. – P. 145-151. // [http://www.rect.muni.cz/summerschool/New_Europe/Module_2/Session%204/Gaddis_%20History_Grand%20Strategy%20\(further%20reading\).pdf](http://www.rect.muni.cz/summerschool/New_Europe/Module_2/Session%204/Gaddis_%20History_Grand%20Strategy%20(further%20reading).pdf)
13. Sezer D. From Hegemony to Pluralism: the Changing Politics of the Black Sea // SAIS Review. – 1997. – Vol. 17. - № 1. – P. 54-65. // http://repository.bilkent.edu.tr/bitstream/handle/11693/48432/From_hegemony_to%20pluralism_changing_politics_of_the_Black%20Sea.pdf?sequence=1&isAllowed=y
14. Shaffer B. US Policy / The South Caucasus: A challenge for the Europe // Chaillot Papers. – 2003. - № 65. – P. 53-62. // <https://www.peacepalacelibrary.nl/ebooks/files/chai65e.pdf>
15. Simma B. NATO, the UN and the use of force: Legal aspects // European Journal of International Law. - 1999. - № 10. – P. 1-22. // <http://www.ejil.org/pdfs/10/1/567.pdf>
16. The Future Security Environment in the Middle East: Conflict, Stability and Political Change / Ed. by N. Besahel and D. Byman. – RAND Corporation, 2004. – 345 p. // https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monograph_reports/2005/MR1640.pdf
17. Trapans S. National security concepts in Central and Eastern Europe // NATO Review. – 1997. – № 6. – P. 27-30. // <https://www.nato.int/docu/review/1997/9706-08.htm>
18. Valinakis Y. The Black Sea Region: Challenges and Opportunities for Europe // Chaillot Paper 36. – Paris: Institute for Security Studies of WEU, 1999. – 63 p. // <https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/cp036e.pdf>
19. Vukadinovic R. Challenges to Security in Southeast Europe. – Zagreb: Politicka misao. - 1999. – Vol. 36. – No.5 – P. 3-14. // <https://hrcak.srce.hr/27972>
20. Yunusov A. Azerbaijani Security Problems and policies / The South Caucasus: A challenge for the Europe // Chaillot Papers. – 2003. - № 65. – P. 63-90. // <https://www.peacepalacelibrary.nl/ebooks/files/chai65e.pdf>

Допоміжна

1. Європейський Союз. Консолідовані договори. - К., 1999.
2. Рудяков П. Розчленування Югославії - перерозподіл Європи // ПД. - 1994. - № 3.
3. Самохвалов В.О. Конфлікти - кроки до безодні // ПЧ. - 2001. - № 12.
4. Стратегічна культура та зовнішня політика України // ред. І.М. Ковалю, О.І Брусилівської, В.А. Дубовика. - Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2017.
5. Міжнародні відносини та політика держав в умовах глобальних трансформацій: аналіз сучасної політичної думки: монографія / кол. авторів, заг. ред. І.М. Ковалю, О.І Брусилівської. - Одеса: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2016.
6. Шепелев М. А. Глобалізація и секьюритизация: сущность и основные вызовы глобальной безопасности // "Гілея: науковий вісник": Збірник наукових праць.- 2011. - Випуск 44 (2). – С. 587 -596.
7. Селезньова О. Міжнародна енергетична безпека: політичний концепт // Політичний менеджмент : Український науковий журнал. – 2010. – №2. – С. 148-155.
8. Кузьменко А. М. Інформаційно-психологічна війна епохи глобалізації // Юридичний журнал. -2007. - № 7-8. – С. 80 – 118.
9. Трофименко М. В. Антиглобалістський рух та міжнародний тероризм // "Гілея (науковий вісник)": Збірник наукових праць. - 2009. – С. 298 – 303.
- 10.Зернецька О. Філософія глобалістики // Політика і час. – 11/2004 . – №11 . – С.67 - 75.
- 11.Бабаєва Н.Р. Глобалізація сучасного світу // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. - 2012. - Випуск 59 (№ 4). - С. 362-365.
- 12.Северинчик О. П. Україна в контексті інтеграційних та глобалізаційних процесів : проблеми та перспективи // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» . Політологія. Соціологія. Право : зб. наук. праць. - Київ : ІВЦ «Політехніка», 2009. - Вип. 2. - С. 96 — 103.

12. Інформаційні ресурси

1. Official website of the European Union
[//http://europa.eu/abouteuropa/index_en.htm](http://europa.eu/abouteuropa/index_en.htm)